

GIDS

HET RECHT OP MAATSCHAPPELIJKE INTEGRATIE Is dat iets voor mij ?

1. Wat is recht op maatschappelijke integratie ?

Vanaf 1 oktober 2002 is een nieuwe wet van toepassing namelijk de wet inzake het recht op maatschappelijke integratie van 26 mei 2002. Die wet vervangt de oude bestaansminimumwet van 1974.

Net zoals de oude bestaansminimumwet, voorziet de nieuwe wet in een uitkering voor mensen die geen inkomen hebben. Die uitkering heet **leefloon** in plaats van bestaansminimum. Zij werd verbeterd. Het bedrag werd sinds 1 januari 2002 met 4% verhoogd. De samenwonende echtgenoten hebben nu elk een individueel recht op een leefloon. Het bedrag van het leefloon voor alleenstaande ouders die onderhoudsgeld moeten betalen voor hun kinderen of die voor de helft van de tijd samenwonen met hun kinderen in het kader van co-ouderschap werd verhoogd.

Tenslotte hebben de vreemdelingen ingeschreven in het bevolkingsregister voortaan ook recht op maatschappelijke integratie.

De wet doet echter nog veel meer dan dat.

Voor wie **jonger is dan 25 jaar**, geeft de wet tal van nieuwe kansen en mogelijkheden bijvoorbeeld om aan een betaalde job te geraken, om terug naar school te gaan of te studeren, of in een project inzake maatschappelijke integratie te stappen zodat u bijvoorbeeld een beroepsopleiding van de VDAB of taallessen kan volgen of enkel uren per week in het dierenasiel of in de kringloopwinkel kan gaan meehelpen.

Ook voor wie **ouder is dan 25 jaar**, geeft de wet een hele hoop mogelijkheden om een baan te vinden, of voor een maatschappelijk integratieproject te kiezen.

2. Welke mogelijkheden biedt de nieuwe wet aan – 25 jarigen ?

De nieuwe wet geeft bijzondere aandacht aan wie jonger is dan 25 jaar. De nieuwe wet wilt u vooral veel kansen geven om uw kwaliteiten te ontwikkelen en uzelf te ontplooien, zodat u uw leven zelf vorm kunt geven en zelf een inkomen kunt verwerven via een betaalde job. Om die zelfstandigheid te bereiken zijn er verschillende trajecten mogelijk die het OCMW samen met u zal afwegen : een

betaalde job, een geïndividualiseerd project maatschappelijke integratie gericht op arbeid, opleiding, scholing of studie.

□ **Recht op tewerkstelling**

Dit recht op tewerkstelling kan bestaan uit hetzij een arbeidsovereenkomst, hetzij een geïndividualiseerd project voor maatschappelijke integratie dat binnen een bepaalde periode leidt tot een arbeidsovereenkomst.

- *Een job*

Het OCMW zal binnen de 3 maanden nadat u zich hebt aangeboden voor u een job zoeken die aangepast is aan uw mogelijkheden en zoveel als mogelijk rekening houdt met uw wensen. Dit natuurlijk als u geschikt bent voor de arbeidsmarkt en geen bijkomende opleiding of werkervaring nodig hebt om een baan te kunnen vinden.

Die job kan zowel bij een werkgever in een privé-bedrijf, bij het OCMW of de gemeente zelf als bij een sociale organisatie zijn. Indien het OCMW een job heeft gevonden, krijgt u een arbeidscontract en ontvangt u ten minste het gewaarborgd gemiddeld minimum maandloon.

In afwachting van uw eerste werkdag met een arbeidscontract, ontvangt u een leefloon.

- *Geïndividualiseerd project maatschappelijke integratie gericht op tewerkstelling (een arbeidsproject)*

Indien u niet onmiddellijk inzetbaar bent op de arbeidsmarkt of u niet voldoende werkervaring hebt, zal het OCMW een arbeidsproject met u afsluiten. U kunt met het OCMW overleggen over de inhoud ervan. Bovendien kunt u een persoon van uw keuze meenemen naar het OCMW en hebt u 5 dagen bedenktijd alvorens u tekent. Er zal precies worden uiteengezet welke stappen zullen worden ondernomen om u aan een baan te helpen en tegen wanneer u een betaalde job mag verwachten. Dat kan bijvoorbeeld een vooropleiding met sociale tewerkstelling in het OCMW zijn, een stage of een proefperiode bij een sociale organisatie, dit in afwachting van de echte stap naar werk en een arbeidscontract.

In afwachting van uw eerste werkdag met een arbeidscontract, krijgt u een leefloon. Het OCMW neemt de kosten van de opleiding ten laste en kan u een aanvullende steun geven.

□ **Een geïndividualiseerd project maatschappelijke integratie gericht op scholing of studies (een studieproject)**

Voor wie zijn studies secundair onderwijs niet heeft afgemaakt of graag een eerste diploma hoger onderwijs of universiteit wil halen, bestaat de mogelijkheid om te studeren in het dagonderwijs. In dit geval zal het OCMW een

geïndividualiseerd project maatschappelijke integratie voor studenten afsluiten tot het einde van uw studies. In het project zullen afspraken worden gemaakt om ervoor te zorgen dat je op het einde van het schooljaar de beste kansen hebt om te slagen. Bovendien zal het OCMW onderzoeken of uw ouders niet mee de studies kunnen betalen, als ze daar de middelen voor hebben. Indien dat niet het geval is zal het OCMW zelf zorgen dat u voldoende middelen krijgt.

Tijdens de studies ontvangt u een leefloon en zal het OCMW ook nakijken of u een studiebeurs kunt krijgen.

□ **Leefloon**

Wanneer u geniet van een geïndividualiseerd project voor maatschappelijke integratie, ontvangt u een leefloon. Indien uw gezondheid, uw familiale of persoonlijke situatie het niet mogelijk maken om te werken, of in afwachting van een job, kunt u eveneens van het OCMW een leefloon ontvangen. Het OCMW zal uw situatie beoordelen en op basis daarvan een beslissing nemen.

3. Welke mogelijkheden biedt de nieuwe wet als u 25 jaar of ouder bent ?

Indien u geen inkomen hebt en voldoet aan de andere voorwaarden van de wet (zie verder), dan kunt u op basis van deze wet een leefloon ontvangen.

Indien u wilt werken, kunt u het OCMW eveneens vragen om u te helpen om een baan te vinden. Het OCMW heeft daartoe tal van mogelijkheden. Het kan zelf als werkgever optreden en dan werkt u ofwel op het OCMW zelf, bij de gemeente, een sociale organisatie en zelfs bij een privé-werkgever of het kan zorgen voor een tewerkstelling bij een andere werkgever (een gewoon bedrijf, een interim-kantoor, een sociale organisatie,...) en een loontussenkomst betalen aan de werkgever, waardoor het voor hem goedkoper is om u aan te werven zonder dat u daarvoor minder loon ontvangt.

Ook als u ouder bent dan 25 jaar kunt u het OCMW vragen om een geïndividualiseerd project voor maatschappelijke integratie gericht op arbeid of opleiding af te sluiten.

4. Wie heeft recht op maatschappelijke integratie ?

Om recht te hebben op maatschappelijke integratie, dient u aan bepaalde voorwaarden te voldoen.

1ste voorwaarde: de nationaliteit

U bent:

- een Belg
- een staatloze
- een erkende vluchteling
- een onderdaan van een andere lidstaat van de Europese Unie (voor zover u onder de toepassing valt van het vrij verkeer van werknemers)
- een vreemdeling ingeschreven in het bevolkingsregister.

2de voorwaarde: de leeftijd

U bent:

- minstens 18 jaar oud
- jonger dan 18 jaar oud en :
 - u bent ontvoegd door huwelijk;
 - u bent zwanger;
 - u hebt kinderen ten laste.

3de voorwaarde: de verblijfplaats

U verblijft gewoonlijk en permanent in België.

4de voorwaarde: de inkomsten

U hebt onvoldoende inkomsten en u bent niet in staat er zelf te verwerven.

Indien uw inkomsten lager zijn dan het bedrag van het leefloon, keert het OCMW slechts het verschil uit.

5de voorwaarde: werkbereidheid

U bent bereid te werken, tenzij dit om gezondheids- of billijkheidsredenen niet mogelijk is.

6de voorwaarde: de andere uitkeringen

U bent bereid uw rechten op andere sociale uitkeringen te laten gelden indien het mogelijk is (bij voorbeeld: werkloosheidsuitkering, pensioen, studietoelage, enz.).

Het OCMW kan ook eisen dat u uw rechten op een onderhoudsgeld laat gelden bij uw ouders, uw kinderen, uw echtgenoot, uw ex-echtgenoot, de adoptant of de geadopteerde.

5. Hoeveel bedraagt de leefloon ?

het bedrag dat u kunt elke maand krijgen bedraagt :

- als u samenwoont met één of meerdere personen : **389,11** EUR

- als u alleenstaande bent : **583,66** EUR
- als u alleenstaande bent, maar u betaalt een onderhoudsbijdrage voor uw kinderen : **680,94** EUR

- als u alleenstaande bent, maar met co-ouderschap voor één of meerdere kinderen : **680,94** EUR

- als u alleenstaande bent, maar met één of meerdere kinderen ten laste: **778,21** EUR

Het gaat hier om de bedragen op 1 oktober 2002.

Indien u dakloze bent en een huisvesting vindt, dan kunt u een bijkomend bedrag van 778,21 EUR krijgen. U kunt dat slechts één keer vragen.

6. Hoe berekent het OCMW uw leefloon ?

Het OCMW houdt rekening met al uw bestaansmiddelen en geeft u het verschil, zodat het totaal gelijk is aan het bedrag van het leefloon waarop u recht hebt.

Sommige bestaansmiddelen worden echter niet afgetrokken van uw leefloon. Dit dient voorzien te zijn door de wet:

Bij voorbeeld: een maatschappelijke hulp toegekend door het OCMW, een loon voor uw werk in een PWA, enz.

Andere bestaansmiddelen worden op een specifieke manier berekend : bijvoorbeeld: de inkomsten van de personen die met u samenwonen, uw onroerende goederen (huis, grond,...), uw kapitaal (geld op een rekening, ...), enz.

De berekeningswijze van uw leefloon moet vermeld worden in de beslissing van het OCMW die u wordt medegedeeld.

7. Wat zijn uw rechten tegenover het OCMW ?

Inlichtingen

Indien u inlichtingen wilt krijgen betreffende uw rechten en verplichtingen inzake het recht op maatschappelijke integratie, dan kunt u terecht bij uw OCMW dat u moet informeren.

Bijstand

Als u over uw arbeidsovereenkomst of uw geïndividualiseerd project voor maatschappelijke integratie onderhandelt met het OCMW, kunt u zich laten bijstaan door een persoon van uw keuze (b.v. een verwant, een afgevaardigde van een vereniging, ...).

Bedenktermijn

Alvorens uw arbeidsovereenkomst of geïndividualiseerd project van maatschappelijke integratie te ondertekenen kunt u een bedenktijd van 5 dagen aan het OCMW vragen. Tijdens deze termijn kunt u bijvoorbeeld het project aan een vertrouwenspersoon laten zien.

Onderhoud

Indien u in het kader van uw geïndividualiseerd project voor maatschappelijke integratie met moeilijkheden geconfronteerd wordt, kunt u een afspraak met uw maatschappelijke werker vragen. Hij moet u een afspraak geven binnen de vijf werkdagen (niet op zaterdag, zondag of officiële feestdagen).

Hoorrecht

Alvorens het OCMW een beslissing neemt betreffende uw recht op maatschappelijke integratie, kunt u vragen om gehoord te worden door de Raad voor Maatschappelijk Welzijn (of door het orgaan van het OCMW dat de beslissing zal nemen).

Wanneer u wordt gehoord, kunt u vragen door een persoon van uw keuze te worden bijgestaan of vertegenwoordigd.

Nalatigheidsinteressen

Indien uw leefloon met vertraging is betaald door uw OCMW, kunt u van het OCMW nalatigheidsinteressen eisen.

Beroep

Indien u het niet eens bent met de beslissing van het OCMW kunt u hiertegen een beroep instellen (zie verder).

8. Wat zijn uw verplichtingen tegenover het OCMW ?

Sociaal onderzoek

Alvorens zijn beslissing te nemen moet het OCMW een sociaal onderzoek voeren.

Om dit onderzoek door het OCMW mogelijk te maken moet u het OCMW alle nodige inlichtingen geven zoals:

- uw identiteit;
- uw bestaansmiddelen en deze van de personen die met u samenwonen;
- de samenstelling van uw gezin (wie met u samenwoont, ...);
- uw vermogen (b.v.: uw geld op de bank, u bent eigenaar van een huis, ...);
- de OCMW's die u al een installatiepremie; een "activering", een vrijstelling van beroepsinkomsten verleend hebben.

Het OCMW kan ook vragen om u thuis te ontmoeten.

Toestemming

Om zijn maatschappelijke onderzoek te vervolledigen, is het mogelijk dat het OCMW enkele inlichtingen zelf moet controleren.

U moet het centrum machtigen om deze inlichtingen bij de belastingen, de banken, enz. na te zien.

Medisch onderzoek

Als u niet kunt werken omwille van gezondheidsredenen, kan het OCMW u vragen om u aan een medisch onderzoek te onderwerpen bij een geneesheer die het centrum aanwijst. Het OCMW zal de kosten van dit onderzoek en de eventuele verplaatsingskosten dekken (op de wijze voorzien door het OCMW).

Wijzigingen

Zodra er een wijziging gebeurt in uw toestand, moet u onmiddellijk het OCMW verwittigen. Het betreft met name de inlichtingen die u aan het OCMW meegedeeld hebt op het ogenblik van het sociaal onderzoek (identiteit, gezin, bestaansmiddelen, betaalde activiteiten, ...).

Oproeping / verbintenis

Indien het OCMW u oproept, vergeet dan niet een gevolg te geven aan de oproeping of het centrum te verwittigen in geval van verhindering.

Wanneer u tewerkgesteld bent met een integratiecontract moet u alle nodige inspanningen leveren om uw doelstellingen te bereiken.

Sancties

U mag geen valse of onvolledige inlichtingen geven en u mag geen bestaansmiddelen vergeten aan te geven bij het maatschappelijk onderzoek. U kan

in dit geval een sanctie oplopen (volledige of gedeeltelijke schorsing van uw leefloon).

Hetzelfde geldt als u uw integratiecontract niet naleeft.

9. Hoe uw aanvraag in te dienen ?

Het best is rechtstreeks naar uw OCMW te gaan om er een maatschappelijke werker te ontmoeten. Als dit voor u onmogelijk is, kunt u aan iemand vragen om het voor u te doen. In dat geval moet die persoon schriftelijk door u zijn aangewezen om de aanvraag in uw plaats in te dienen.

10. Bij welk OCMW moet u de aanvraag indienen ?

- U moet uw aanvraag indienen bij het OCMW van de gemeente waar u leeft en woont. Er is een OCMW in elke gemeente.
- Als u in een instelling verblijft (opvangtehuis, rusthuis, ...), is het OCMW dat bevoegd is om uw aanvraag te behandelen dat van de gemeente waar u in het bevolkingsregister bent ingeschreven .
- Indien u dakloos bent, moet u zich ook richten tot het OCMW van de gemeente waar u ingeschreven bent in het bevolkingsregister. Als u geschrapt bent uit de bevolkingsregisters, richt u zich tot het OCMW van de gemeente waar u wenst te wonen.
- Indien u student bent, moet u zich richten tot het OCMW van de gemeente waar u ingeschreven bent in het bevolkingsregister op het moment dat u uw aanvraag indient. Dit OCMW zal bevoegd blijven voor de hele ononderbroken duur van uw studies.
- Als het OCMW bij wie u uw aanvraag hebt ingediend niet bevoegd is om deze te behandelen, moet het uw aanvraag doorsturen naar het bevoegd OCMW binnen de 5 dagen na uw aanvraag.

Het centrum moet u ook meedelen aan welk ander OCMW het uw aanvraag doorstuurt.

11. Hoe gebeurt het onderzoek van uw aanvraag ?

- Het OCMW moet u een bericht van ontvangst afgeven wanneer u een aanvraag indient. Dat bericht bewijst dat u een aanvraag hebt ingediend.

- De maatschappelijke werker verricht dan een sociaal onderzoek. Door dat onderzoek, controleert men of u recht hebt op maatschappelijke integratie en onder welke vorm.
- U kunt vragen aan de OCMW-raad om gehoord te worden voor hij een beslissing neemt. Die aanvraag moet schriftelijk gebeuren.
Het OCMW zal u dan de datum en de plaats van de vergadering meedelen.
- Het OCMW moet een beslissing omtrent uw aanvraag nemen ten laatste 30 dagen na de indiening van uw verzoek.
- Het OCMW deelt u zijn beslissing mee binnen de 8 dagen. Dit gebeurt hetzij per aangetekende brief, hetzij per brief die aan u persoonlijk wordt afgegeven tegen ontvangstbewijs.
- De beslissing moet het bedrag van het leefloon waarop u recht hebt duidelijk vermelden alsook de berekeningswijze ervan. Zij moet ook vermelden op welke manier u een beroep kunt instellen tegen de beslissing van het OCMW, wat de referenties zijn van uw maatschappelijke werker, op welke wijze bijkomende informatie kan bekomen worden en welke de periodiciteit is van de betaling.

12. Wanneer ontvangt u uw leefloon ?

Het OCMW moet de eerste betaling van uw leefloon verrichten ten laatste 15 dagen na zijn beslissing. De volgende betalingen gebeuren dan wekelijks, halfmaandelijks of maandelijks.

13. Wat kunt u doen als u niet akkoord gaat met de beslissing van het OCMW ?

Als u niet akkoord gaat met de beslissing van het OCMW, kunt u een beroep instellen bij de arbeidsrechtbank. Het adres van de rechtbank wordt vermeld op keerzijde van de beslissing van het OCMW. De procedure is gratis.

U kunt zich laten vertegenwoordigen :

- ofwel door een advocaat
- ofwel door een afgevaardigde van een maatschappelijke organisatie
- ofwel door een familielid of iemand die u kent

Het indienen van een beroep schorst de beslissing van het OCMW niet.

Pas op : u moet uw beroep indienen binnen de drie maanden nadat u de beslissing van het OCMW hebt ontvangen.

Als u geen beslissing hebt ontvangen, begint de termijn van drie maanden 39 dagen na de indiening van uw aanvraag bij het OCMW.

14. Mag het OCMW het bedrag van uw leefloon terugvorderen ?

Wanneer het OCMW u een leefloon heeft toegekend, mag het dit nadien niet meer terugvorderen, behalve als het door de wet voorzien is.

Voorbeeld : Als u een werk vindt en u een loon krijgt, mag het OCMW het bedrag van het leefloon dat u vroeger kreeg niet terugvorderen. Een dergelijke overeenkomst zou geen enkele waarde hebben.

De gevallen voorzien door de wet, waarin het OCMW uw leefloon mag terugvorderen, zijn de volgende :

1. U hebt recht op een inkomen (bijv. een werkloosheidsuitkering) maar wacht op de betaling ervan. Het OCMW kan u een leefloon toekennen in afwachting van de betaling van vernoemd inkomen en kan dat leefloon nadien terugvorderen. Het gaat in dat geval om een voorschot.
2. U hebt onvolledige of valse verklaringen afgelegd of u hebt bepaalde inkomsten niet aangegeven.
3. Het OCMW heeft een vergissing gemaakt. Het mag echter het bij vergissing toegekende bedrag enkel terugvorderen als u zelf de vergissing hebt kunnen opmerken. (bijvoorbeeld : u hebt het dubbele van het voorziene bedrag ontvangen).
4. Een wijziging in uw dossier met gevolgen voor het verleden.

15. Mag het OCMW het leefloon bij uw familie terugvorderen ?

Het OCMW vordert het leefloon enkel terug in de gevallen voorzien door de wet .

- Bij de echtgenoot of ex-echtgenoot, desgevallend beperkt tot het bedrag van het onderhoudsgeld vastgesteld door de rechter.
- Bij de ouders (of adoptanten) zolang de aanvrager van een kinderbijslag geniet
- Bij de kinderen (of geadopteerden) indien het patrimonium van de aanvrager in de loop van de vijf voorgaande jaren op abnormale wijze is verminderd.

Het OCMW mag enkel bij deze personen terugvorderen als ze over een voldoende inkomen beschikken :

- ofwel als hun netto belastbaar inkomen van het voorlaatste kalenderjaar hoger is dan 17.702,93 EUR , verhoogd met 2.478,41 EUR per persoon ten laste.
- ofwel als ze beschikken over een onroerend goed (huis, grond, ...) waarvan het kadastraal inkomen gelijk is aan of hoger is dan 2.000 EURO.

Bij de terugvordering van de leefloon moet het OCMW een terugvorderingsschaal naleven. Deze schaal is dezelfde voor alle OCMW's. Het OCMW mag echter afwijken van deze schaal van tussenkomsten om rekening te houden met bijzondere omstandigheden (zoals bijvoorbeeld schuldenlast).